

Carl Jonas Ludvig Almquist på resa från Brömsebro

Carl Jonas Ludvig kliver upp i vagnen och de utvilade hästarna drar igång och lämnar Gästgiveriet i Bröms. Dags för en liten tupplur igen. Kusken, lite överförfriskad efter några supar och med blåmärken efter att ha varit i slagsmål med smålänningarna, klatschar på hästarna som stegrar sig. På landsvägen prejar de ner en karsbo-bonde i brömsebacken. Lasset med ekplankor som var på väg till ett båtbygge i Carlskrona flyter iväg.

I drömmen tar Carl Jonas upp mobilen och försöker boka in ett besök på prästgården i Jämsjö. Men prästen är full på skogsfinkel och kan inte ta emot. Han betraktar sina medpassagerare. Mitt emot honom i droskan sitter en av de brådmogna ynglingarna Wachtmeister, med vilken han samspråkar. - *Hur kommer det sig att herrskapskretsen står i fientligt förhållande till folket och att dess tonart är en vidrighet för herrskapet? Vi är därigenom komna därefter att vi har så kallade bättre och sämre klasser. Men vad innebär det att vara svensk?*

Den snofsigt klädd ynglingen blänger tillbaka men går inte i svaromål. Han öppnar ett fönster och spottar ut en tobaksloska på några mötande bönder.

Detta lynne "att finna sig stark i fattigdom" utgör en av hemligheterna, fortsätter Carl Jonas att föreläsa, - ehuru ofta djupt förborgad, i svenska väsendet. De hänger vida mer vid behovet av gods, men med ett ett vacklande, en lumpenhet i affärer, ett penningpjask, som inte så lite bidrar till dessa klassers svaga tillstånd. Den nationella svensken, såsom bonden, har egentligen inga affärer. Han har nog pengar emellanåt.

Den unge Herrn tar upp den stinna plånboken och letar fram sin mobil för att meddela fadern greve Wachtmeister att *Det här går inte an – att bli förolämpad av en slusk som ger beröm till bönderna. Vad göra?* Carl Jonas fortsätter sin ordsvada om det magra nätta landskap som för våra ögon utbreder sin tarvliga duk. Vagnen kränger till och kusken ger en pisksnärt mot Agda Gustavsdotter från Hårdamon till fots på väg till marknaden. Äggen ramlar ur korgen, krossas och blandas med vägdamm.

Ett par förgrämda litteraturkritiker, Bärngren och Trägård, sitter i ett hörn av vagnen och diskuterar likheterna mellan de romantiska författarna Geijer och Almquist, deras nationalism, odalbondens frihet och om svensken verkligen är människa. Och den svenska individualismen.

Carl Jonas drar en ordsvada om den svenska litteraturen eller "Nordic Noir"?

Romanförfattarna? Här synas väl de vid skånska och blekingska kusterna timade slagsmålen emellan tullförsnillare och kustbevakning vilja komma konsten till hjälp med ämnen: en och annan mordbrand sker: vill man framförallt måla lapprishändelser, så är därpå tillgång: eller, i motsatt fall, vänta några frejdade bovar såsom Lasse-Maja och Halvar Larsson på att bearbetas.

Däremot om boskap och tama djur ha vi långt mindre, ganska litet. – Den som har sinne för naturens fysionomier, bör en gång riktigt betrakta oxens och kons profiler, hur de för sig och kastar ögon. De icke blott är av stor ekonomisk användbarhet, men bär ock på sig hela uttrycket, själva den jordiska nyttan.

Ekipaget är framme och det är dags att kliva ur. Carl Jonas har vaknat och man är redan framme i Carlskrona. Av drömmen minns han ingenting. Hästarna är utkörda, genompiskad och usel visar han gestalten, väl av en trött och olycklig varelse, man märker kanske att han omsider icke mera känner eller bryr sig om de rapp kusken ger honom, han stapplar på fötterna, hans knän vill ej mer bära honom eller passageraren som åker med hans sista krafter.

Nyponbusken i Hooglands park förtjänar att närmare betraktas – den är för Norden utmärkande. Betrakta dess lilla, enkla, ljusröda blomma, och känn den utomordentligt fina, nästan svaga lukten, den ädlaste likväl som luften bär. Här är ingen yppig rik bladighet; icke den fullsaftiga, högröda, om bränd påminnande söderländska törnrosen; och icke heller här den starka narkotiska ångan, en syster till ambra, mysk och all österländsk rökelse. Carl Jonas betraktar Carlskrona-societet och tänker: De blir rov för falsk ära, falsk religiositet, gonnjuttning, ömklig lärdom, nycker, skvaller, intriger, och allt det småaktiga, som halvmänniskan tillhör.